

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΕΠΕΤΕΙΟΙ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΚΥΑΝΟΚΡΑΝΩΝ.

ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΝ: ΘΕΟΔΟΣΙΑ.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

363: Ο Βυζαντινός αυτοκράτορας Ιουλιανός νικά τους Πέρσες, αλλά αποτυγχάνει να καταλάβει την πρωτεύουσά τους Κτισφώνα. (Μάχη της Κτισφώνος)

1453: Η Κωνσταντινούπολη «πέφτει» στα χέρια των Οθωμανών Τούρκων. «Η Πόλις εάλω» έπειτα από πολιορκία ενός χρόνου.

1824: Ισχυρός αιγυπτιακός στόλος υπό τον Χουσεΐν, έπειτα από πολιορκία δύο ημερών της Κάσου, αποβιβάζει 4.000 Αλβανούς στον Αντιπέρατο και προσβάλλει από τα νότια τους υπερασπιστές Σφαγές, λεπλασίες και αιχμαλωσίες καταστρέφουν το ηρωικό νησί.

1924: Ανήμερα της ιστορικής επετείου της Άλωσης της Πόλης γίνεται η ιδρυτική συνέλευση της Αθλητικής Ενώσεως Κωνσταντινούπολης (ΑΕΚ).

1991: Η οικολογική οργάνωση Greenpeace ανακοινώνει ότι ο Πόλεμος του Κόλπου είναι ο πιο καταστροφικός της σύγχρονης ιστορίας, τονίζοντας ότι πάνω από 200.000 άτομα πέθαναν από τον πόλεμο ή τις συνέπειές του.

2008: Η Ελλάδα καταλαμβάνει την πρώτη θέση στη λίστα του Economist για τη διάδοση του καπνίσματος, με την αναλογία των 3.000 τσιγάρων ανά Έλληνα, ανεξάρτητα αν είναι καπνιστές ή όχι. Όσο για το προφίλ του καπνιστή, δύο πακέτα ημερησίως, ήδη από την ηλικία των 14 ετών.

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

1880: Όσβαλντ Σπένγκλερ, γερμανός φιλόσοφος, γνωστός από το ογκώδες και πολυδιαβασμένο σύγγραμμά του Η Παρακμή της Δύσης, που προτείνει την κυκλική θεωρία για την άνοδο και την πτώση των πολιτισμών. (Θαν. 8/5/1936)

1922: Ιάννης Ξενάκης, συνθέτης πρωτοποριακής μουσικής. (Θαν. 4/2/2001)

1953: Ντάνι Ελφμαν, αμερικανός συνθέτης κινηματογραφικής μουσικής.

ΘΑΝΑΤΟΙ

1453: Κωνσταντίνος 11ος Δραγάσης Παλαιολόγος, ο τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου.

1994: Έρικ Χόνεκερ, ο τελευταίος ηγέτης της πάλαι ποτέ Ανατολικής Γερμανίας, που πέθανε εξόριστος στη Χιλή. (Γεν. 25/8/1912)

Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης

Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία μόνο κατ' όνομα υπήρχε τις παραμονές της Άλωσης. Ήταν περιορισμένη, κυρίως, στην περιοχή γύρω από την Κωνσταντινούπολη και σε κάποιες σκόρπιες περιοχές, όπως το Δεσποτάτο του Μυστρά. Οι θρησκευτικές έριδες, οι εμφύλιες διαμάχες, οι σταυροφορίες, η επικράτηση του φεουδαρχισμού και η εμφάνιση πολλών και επικίνδυνων εχθρών στα σύνορά της είχαν καταστήσει την πάλαι ποτέ Αυτοκρατορία ένα «φάντασμα» του ένδοξου παρελθόντος της. Το Βυζάντιο σε εκείνη την κρίσιμη στιγμή της ιστορίας του με την οθωμανική λαίλαπα προ των πυλών του, δεν μπορούσε να ελπίζει παρά μόνο στη βοήθεια της καθολικής Ευρώπης, η οποία όμως ήταν μοιπή στους κατοίκους της Κωνσταντινούπολης. Η ύπαρξη «Ενωτικών» και «Ανθωνωπικών» δίκαζε τους Βυζαντινούς. Ωστόσο, ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος έκανε μια απέλπιδα προσπάθεια, στέλνοντας πρεσβεία στον πάπα Νικόλαο Ε' για να ζητήσει βοήθεια. Ο Πάπας έβαλε και πάλι ως όρο την Ένωση των Εκκλησιών, αλλά αποδέχθηκε το αίτημα του αυτοκράτορα να στείλει στην Κωνσταντινούπολη ιερείς, προκειμένου να πείσουν τον λαό για την αναγκαιότητα της Ένωσης.

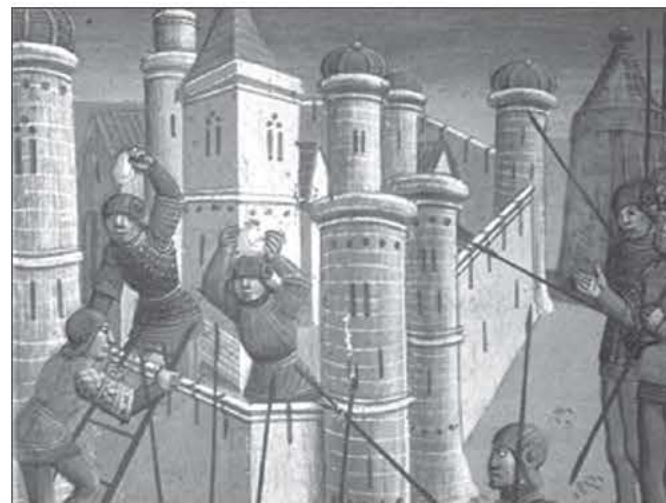
Οι απεσταλμένοι του Πάπα, καρδινάλιος Ισιδώρος και ο αρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης Λεονάρδος, λειτούργησαν στην Αγία Σοφία, προκαλώντας την αντίδραση του κόσμου, που ξεχύθηκε στους δρόμους και γέμισε τις εκκλησίες, όπου λειτουργούσαν οι ανθωνωπικοί με επικεφαλής τον μετέπειτα πατριάρχη Γεννάδιο Σκολάριο. Το σύνθημα που κυριαρχούσε ήταν «Την γαρ Λατίνων ούτε βοήθειαν ούτε την ένωσην χρήζομεν. Απέστω απ' ημών η των αζύμων λατρεία».

Το μίσος για τους Λατίνους δεν απέρρεε μόνο από δογματικούς λόγους. Η λαϊκή ψυχή δεν είχε ξεχάσει τη βαρβαρότητα που επέδειξαν οι Σταυροφόροι στην Πρώτη Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1204, ενώ αναδρούσε στην οικονομική διείσδυση της Βενετίας και της Γένουας, που είχε φέρει στα πρόθυρα εξαθλίωσης τους κατοίκους της Αυτοκρατορίας, αλλά και στην καταπίεση των ορθοδόξων στις περιοχές, όπου κυριαρχούσαν οι καθολικοί.

Αντίθετα, οι Οθωμανοί φαίνεται ότι συμπεριφέρονταν καλύτερα προς τους χριστιανούς. Πολλοί χριστιανοί είχαν υψηλές θέσεις στην οθωμανική διοίκηση, ακόμη και στο στράτευμα, ενώ κυριαρχούσαν στο εμπόριο. Οι χωρικοί πλήρωναν λιγότερους φόρους και ζούσαν με ασφάλεια. Έτσι, στην Κωνσταντινούπολη είχε σχηματισθεί μία μερίδα που διέκευτο ευνοϊκά προς τους Οθωμανούς. Την παράταξη αυτή εξέφραζε ο Λουκάς Νοταράς με τη φράση «Κρείπτοτερον εστίν ειδέναι εν μέση τη πόλει φακιόλιον βασιλεύον Τούρκων ή καλύτερον λατινικόν».

Από τις αρχές του 1453 ο Μωάμεθ προετοιμαζόταν για την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης. Με έδρα την Ανδριανούπολη συγκρότησε στρατό 150.000 ανδρών και ναυτικό 400 πλοίων. Ξεχώριζε το πυροβολικό του, που ήταν ό,τι πιο σύγχρονο για εκείνη την εποχή και ιδιαίτερα το τεράστιο πολιορκητικό κανόνι, που είχαν φτιάξει Σάξωνες τεχνίτες. Στις 7 Απριλίου, ο σουλτάνος έστειλε τη σκηνή του μπροστά από την Πύλη του Αγίου Ρωμανού και κήρυξε επίσημα την πολιορκία της Κωνσταντινούπολης.

Ο αγώνας ήταν άνισος για τους Βυζαντινούς, που είχαν να αντιστα-

ρατάξουν μόλις 7.000 άνδρες, οι 2000 από τους οποίους μισθοφόροι, κυρίως Ενετοί και Γενουάτες, ενώ στην Πόλη είχαν απομείνει περίπου 50.000 κάτοικοι με προβλήματα επισιτισμού. Η Βασιλεύουσα περιβαλλόταν από ξηράς με διπλό τείχος και τάφρο. Το τείχος αυτό, που επί 1.000 χρόνια είχε βοηθήσει την Κωνσταντινούπολη να αποκρούσει νικηφόρα όλες τις επιθέσεις των εχθρών της, τώρα ήταν έρμαιο του πυροβολικού του σουλτάνου, που από τις 12 Απριλίου άρχισε καθημερινούς κανονιοβολισμούς.

Οι Τούρκοι προσπάθησαν πολλές φορές να σπάσουν την αλυσίδα που έφραζε τον Κεράτιο κόλπο και προστάτευε την ανατολική πλευρά της Κωνσταντινούπολης. Στις 20 Απριλίου ένας στολιόκος με εφόδια υπό τον πλοίαρχο Φλαντανελλά κατορθώνει να διασπάσει τον τουρκικό κλοιό μετά από φοβερή ναυμαχία και να εισέλθει στον Κεράτιο, αναπερνώντας τις ελπίδες των πολιορκουμένων.

Ο Μωάμεθ κατάλαβε αμέσως ότι μόνο το πυροβολικό του δεν έφθανε για την εκπόρθηση της Πόλης, εφόσον παρέμεινε απρόσβλητος ο Κεράτιος. Με τη βοήθεια ενός παλού μηχανικού κατασκεύασε δίοκλο και τη νύχτα της 21ης προς την 22α Απριλίου, 70 περίπου πλοία σύρθηκαν από τον Βόσπορο προς τον Κεράτιο. Η κατάσταση για τους πολιορκουμένους έγινε πλέον απελπιστική, καθώς έπρεπε να αποσπαστούν δυνάμεις από τα τείχη για να προστατεύσουν την Πόλη από την πλευρά του Κεράτιου, όπου δεν υπήρχαν τείχη.

Η τελική έφοδος των Οθωμανών έγινε το πρωί της 29ης Μαΐου 1453. Κατά χιλιάδες οι στρατιώτες του Μωάμεθ εφόρμησαν στη σχεδόν ανυπεράσπιστα πόλη και την κατέλαβαν μέσα σε λίγες ώρες. Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, που νωρίτερα απέκρουσε με υπερπήφεια τις προτάσεις συνθηκολόγησης του Μωάμεθ, έπεσε ηρωικά μαχόμενος. Αφού έφαξαν τους υπερασπιστές της Πόλης, οι Οθωμανοί Τούρκοι προέβησαν σε εκτεταμένες λεπλασίες και εξανδραποδισμούς. Το βράδυ, ο Μωάμεθ ο Πορθητής εισήλθε πανηγυρικά στην Αγία Σοφία και προσευχήθηκε στον Αλλάχ «αναβάς επί της Αγίας Τραπέζης», όπως αναφέρουν οι χρονικογράφοι της εποχής.

ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ...

Στροφή για ανάπτυξη

ΕΘΝΟΣ

Αν μέχρι πρότινος ισχυριζόταν κάποιος ότι θα ερχόταν στιγμή που ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε θα «μεταμορφωνόταν» σε υποστηρικτή της ανάπτυξης και θα αγωνιούσε για την ανεργία και την πορεία των χωρών του Νότου, μάλλον θα προκαλούσε απαξιωτικά σχόλια για την πολιτική διορατικότητά του. Αλλά να που συνέβη κι αυτό.

Μπορεί να ξαφνιάζει ως γεγονός,

πλην όμως έχει την εξήγησή του. Η πορεία στην Ευρωζώνη δεν είναι αυτή που ανέμενε. Τα όποια θετικά αποτελέσματα προέρχονται έπειτα από δυσανάλογα οδυνηρές θυσίες, η προοπτική της υπέρβασης της κρίσης δεν δείχνει τόσο βραχυπρόθεσμη όσο την προέβλεπε, η ύφεση διογκώνει την ανεργία και τα προβλήματα του Νότου απλώνονται σταδιακά και στον Βορρά, φτάνοντας ακόμη και

στο κατώφλι της Γερμανίας.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα διατυπωθούν πολλές ερμηνείες για την αλλαγή πολιτικής που αποφάσισε ξαφνικά ο υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας, ο οποίος έφτασε μέχρι και στο σημείο να υποδεικνύει την ανάγκη χορήγησης κρατικής βοήθειας στις πολύπαθες χώρες του Νότου.

Κάποιοι θα υποστηρίξουν ότι η μεταστροφή του είναι αποτέλεσμα της

αποτυχίας της πολιτικής της σκληρής λιτότητας που μέχρι τώρα επέβαλλε. Και ενδεχομένως να έχουν δίκιο. Κάποιοι άλλοι ίσως σκεφτούν ότι η θεωρούμενη από πολλούς ως βέβαιη κυβερνητική συνεργασία με τους Σοσιαλδημοκράτες θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε μέτρα και αποφάσεις υπέρ της ανάπτυξης και σπεύδει να υιοθετήσει θέσεις που δεν θα τον εμφανίζουν αύριο να υποχωρεί

στις πιέσεις των κυβερνητικών του εταίρων. Ποια από τις δύο απόψεις -ή ενδεχομένως και κάποια άλλη- εξηγεί σωστά τη στροφή του Σόιμπλε υπέρ της ενίσχυσης με γερμανικούς πόρους της παραγωγικής διαδικασίας στην Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ελλάδα δεν έχει τελικά ιδιαίτερη σημασία. Το γεγονός μετράει. Και τα αποτελέσματα που αναπόφευκτα θα προκαλέσει.